

RKC Waalwijk

Audit 1-meting december 2013

Auditteam Voetbal en Veiligheid

In opdracht van

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid

Met dank aan

RKC Waalwijk

Gemeente Waalwijk

Politie Waalwijk – Loon op Zand

Openbaar Ministerie

Opmaak

Marcel Grotens (Bureau Beke)

Onderzoeksteam en rapportage

Edward van der Torre

Ahyan Akgül

Giel-Jan Marijnissen

Inhoudsopgave

1. Inleiding	4
1.1 Over het Auditteam Voetbal en Veiligheid	4
1.2 De één-meting	4
1.3 Visie op voetbalveiligheid	5
1.4 Leeswijzer	5
2. Aanbevelingen uit de nulmeting	6
2.1 Conclusie en aanbevelingen	6
2.2 Stappen van de vierhoek	7
3. Actuele situatie	8
3.1 Club en supporters	8
3.2 Infrastructuur	10
3.3 Organisatie en samenwerking	11
4. Conclusie en aanbevelingen	15
4.1 Ontwikkelingen: verbetering of niet?	15
4.2 Aanbevelingen	15
Bijlage: Verantwoording	17

1. Inleiding

1.1 Over het Auditteam voetbal en veiligheid

Het Auditteam Voetbal en Veiligheid bestaat sinds 2003. De hoofddoelstelling van het Auditteam is om concreet advies en aanbevelingen te geven over de aanpak van voetbalvandalisme en voetbalgeweld. Het Auditteam richt zich op de lokale 'voetbalvierhoek', bestaande uit gemeente, politie, Openbaar Ministerie (OM) en de Betaald voetbalorganisatie (BVO).

In de afgelopen jaren heeft het Auditteam in nulmetingen, samen met de betrokken partijen, de (tussen)balans opgemaakt. Hierbij bracht het Auditteam in kaart hoe de veiligheidsorganisatie en de fysieke infrastructuur zijn afgestemd op het profiel van de supporters en op het risiconiveau van de wedstrijden. Elke nulmeting mondde uit in conclusies en schetste, in de vorm van aandachtspunten of aanbevelingen, een opdracht voor de toekomst.

Nu, circa twee jaar na de nulmeting, acht het Auditteam de tijd rijp voor een één-meting.

1.2 De één-meting

De doelstellingen van de één-metingen zijn:

- Bepalen in hoeverre de aanbevelingen die eerder in de nulmetingen zijn gedaan, zijn doorgevoerd;
- Bepalen in hoeverre de veiligheidsproblematiek verminderd is en of er andere problemen zijn ontstaan;
- Bezien of de vierhoek slimme oplossingen heeft gevonden die voor andere BVO's interessant zijn (veelbelovende praktijken);
- Bezien hoe recente landelijke beleidsveranderingen worden doorgevoerd, zoals het opstellen van een lokaal actieplan Voetbal en Veiligheid.

De één-metingen verlopen in vier stappen:

- Stap 1: Reflectie van de driehoek en RKC Waalwijk op ontwikkelingen en acties sinds de nulmeting, op uitnodiging van het Auditteam.
- Stap 2: Een wedstrijdbezoek door het Auditteam met speciale aandacht voor de ontwikkelingen zoals benoemd in de reflectie van de vierhoek, aangevuld met een aantal interviews.
- Stap 3: Bespreking van de bevindingen met de driehoek en RKC Waalwijk.
- Stap 4: Opstelling van eindrapport.

In de bijlage vindt u een overzicht van het wedstrijdbezoek, de respondenten en de geraadpleegde documentatie.

1.3 Visie op voetbalveiligheid

Sinds de ontwikkeling van het Beleidskader Voetbal en Veiligheid (mei 2011) is normalisatie de belangrijkste doelstelling van het voetbalveiligheidsbeleid. De veiligheidspartners, zowel lokaal als nationaal, streven ernaar van het voetbal weer een feest te maken, door enerzijds vertrouwen te geven aan goedwillende supporters en anderzijds hard op te treden tegen ordeverstoorders (high trust, high penalty). In de visie van het Auditteam betekent normaliseren dat de veiligheidspartners veiligheidsbeleid dienen te verbinden aan een meer op service gericht supportersbeleid. Dat vergt het opbouwen van vertrouwen tussen de vier geijkte partners en de supporters-(verenigingen). Relatiebeheer, overleg met supporters en het honoreren van redelijke supporterswensen dienen te worden gecombineerd met streng optreden bij overtreding van gemaakte afspraken.

Vanuit dit perspectief voeren we de één-metingen uit. In deze één-metingen hanteert het Auditteam hetzelfde model als in de nulmetingen, waarin voetbalveiligheid een resultante is van drie factoren.

1. De kenmerken van supporters en hun relatie met de club (bijvoorbeeld groepen probleemsupporters en incidenten).
2. De fysieke infrastructuur (bijvoorbeeld de staat van het stadion, het scheiden van supportersstromen, de kwaliteit van de uitvakken, de commandoruimte en de kwaliteit van de camera's).
3. De kwaliteit van de veiligheidsorganisatie van RKC Waalwijk en de partners, het veiligheidsbeleid en de samenwerking tussen de veiligheidspartners.

1.4 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 geven we een samenvatting van de conclusies en aanbevelingen uit de nulmeting. Ook beschrijven we welke stappen de vierhoek heeft genomen na de nulmeting.

In hoofdstuk 3 beschrijven we de actuele situatie bij de BVO en beschrijven we welke ontwikkelingen hebben plaatsgevonden in de periode sinds de nulmeting. We doen dat aan de hand van de drie factoren van voetbalveiligheid.

In hoofdstuk 4 trekken we de conclusies uit de één-meting en formuleren we aanbevelingen voor verdere versterking van de veiligheidsaanpak.

2. Aanbevelingen uit de nulmeting bij RKC Waalwijk

2.1 Conclusie en aanbevelingen

1. RKC Waalwijk voetbalt in een gezellig stadion midden in een woonwijk, waar supporters gastvrij worden ontvangen; uitsupporters zitten in een mooi bezoekersvak en hebben bovendien (in een afgescheiden gebied in het uitvak) dezelfde faciliteiten als het thuispubliek met uitzondering van de mogelijkheid tot het nuttigen van alcohol. Daarmee is het bezoeken van een thuiswedstrijd van RKC Waalwijk een aangename gelegenheid. Over de onderlinge samenwerking en communicatie zijn gemeente, BVO, politie en OM tevreden. Er zijn verschillende periodieke overlegvormen en korte onderlinge lijnen.
2. Op basis van de uitgevoerde audit zijn er enkele aandachtspunten te benoemen, die achtereenvolgens met een verwijzing naar de betreffende paragraaf in het rapport worden aangegeven:
 - De BVO dient alert te zijn op de kwaliteit en kwantiteit van de stewardorganisatie,
 - hoewel in vergelijking met het recente verleden goede stappen zijn gezet.
 - Tot op heden is op lokaal niveau onvoldoende aandacht besteed aan oefeningen
 - die zich richten op het handhaven van de openbare orde en veiligheid. Gezien het feit dat scenario's niet altijd voldoende zijn uitgewerkt en de commandovoering van de politie op afstand plaatsvindt, is dit een belangrijk punt van aandacht.
 - In de commandoruimte zijn tijdens de wedstrijd enkel medewerkers van de BVO aanwezig. De commandovoering door de politie vindt plaats vanuit het politiebureau in Sprang-Capelle. Door de afwezigheid van de politie in de commandokamer is er het risico van onvoldoende invoelingsvermogen van de actuele situatie door de stadioncommandant. Hierdoor bestaat bij acute situaties het risico van onvoldoende adequaat optreden.
 - De kwaliteit en kwantiteit van het cameratoezicht bij en rondom het stadion zijn onvoldoende; op meerdere relevante locaties, waaronder het busvak, ontbreekt het aan volledig zicht. De kwaliteit van de camera's is bij tegenlicht en duisternis bovendien beperkt.
 - Op lokaal niveau is onvoldoende zicht op een nieuwe generatie hooligans. Onder andere het ontbreken van een Sociaal Preventief Supportersproject is hier debet aan.
 - Vanuit de gemeente zijn twijfels ingebracht over de terugtrekking van de politie uit de commandoruimte. BVO en gemeente ervaren de afwezigheid van de politie in de commandoruimte als een gemis.

2.2 Stappen van de vierhoek

De vierhoek heeft een aantal stappen ondernomen sinds de 0-meting in 2011:

1. RKC Waalwijk heeft gewerkt aan de kwaliteit van de stewardorganisatie. De stewards van RKC Waalwijk hebben deelgenomen aan de stewardopleiding van de KNVB, waarin aandacht wordt geschonken aan veiligheid, beveiliging en dienstverlening bij massa-evenementen.
2. De voetbal-vierhoek heeft, in samenwerking met GHOR en veiligheidsregio, aandacht besteed aan het optreden bij calamiteiten rondom wedstrijden van RKC. De protocollen en scenario's die de verschillende partners hanteren zijn op elkaar afgestemd. Tijdens de calamiteitenoefening, die werd uitgevoerd in oktober 2013, zijn verschillende multidisciplinaire scenario's beoefend.
3. Er zijn drie extra camera's geplaatst. De belangrijkste verbetering bestaat uit de installatie van een camera én van verlichting door de gemeente, zodat er op straatniveau (met ogen) en camera goed zicht is op het openbare gebied tussen de Olympiaweg en de Van Merwedelaan. Er zijn in dit gebied veel bewegingen van supporters vanwege een parkeerplaats op een grasveld. De zichtbaarheid van het sociaal verkeer in dit gebied heeft een gunstig effect op de (subjectieve) veiligheid van supporters en van het veiligheidspersoneel. RKC heeft ook twee extra camera's geplaatst..
4. Het sociaal preventief supportersbeleid is versterkt. RKC Waalwijk heeft een zogenoemde supporterscoördinator aangesteld. Deze supporterscoördinator onderhoudt contacten met de (fanatieke) supporters en tracht hen op een positieve manier bij de club te betrekken. Hij is een belangrijk aanspreekpunt voor de veiligheidscoördinator van RKC, voor de voetbalcoördinator en supporterscoördinator van de politie en voor de beleidsmedewerker van de gemeente.
5. De informatiehuishouding over de fanatieke supporters is verbeterd. Er wordt (persoonsgerichte) informatie vastgelegd in het zogenoemde KEDO-systeem. In combinatie met de straatinformatie van de veiligheidsorganisatie van RKC en van de voetbalspecialisten levert dit bruikbare informatie op. Dit systeem wordt benut bij het project Hooligans in Beeld, al kent RKC veel meer fanatieke supporters dan (halve) hooligans.

3. Actuele situatie

3.1 Club en supporters

1. Bij de 0-meting in september 2011 speelde RKC Waalwijk in de Jupiler League. In dat seizoen promoveerde RKC naar de Eredivisie, waar het nu nog steeds speelt. De thuiswedstrijden van RKC Waalwijk worden gespeeld in het Mandemakers Stadion, met een capaciteit van 7.500 plaatsen.
2. Het overgrote deel van de RKC-supporters volgt de thuiswedstrijden op een rustige en gezellige manier. Het is hierdoor mogelijk dat de veiligheidsorganisatie, in het bijzonder de stewards, zich in grote delen van het stadion voornamelijk richt op gastheerschap en dienstverlening.
3. RKC Waalwijk kent geen 'hooligancultuur'. Dit komt mede doordat de club pas in het seizoen 1984/1985 toetrad tot het betaalde voetbal. Het is dus een jonge profclub die in haar profbestaan opmerkelijk vaak – en knap genoeg – in de eredivisie speelde. Er zijn onder de supporters twee groepen die vragen om (extra) aandacht van de veiligheidsorganisatie. Het betreft een 'oudere groep' mannen (van achter in de twintig tot in de veertig) en een groep jongeren. Die laatste groep lijkt af te tasten tot hoe ver ze kan gaan. Jongeren wachten bijvoorbeeld soms de bussen met uitsupporters op bij stoplichten in de directe omgeving van het stadion. Volgens respondenten kent RKC ongeveer tachtig tot honderd zeer fanatieke (en soms over-fanatieke) fans, met daaronder circa twintig personen die relatief snel naar geweld kunnen grijpen.
4. De supporters van RKC Waalwijk kennen weliswaar geen 'hooligancultuur', maar het gevaar bestaat dat deze langzaamaan toch – gedeeltelijk – ontstaat onder de jongeren. Het valt bijvoorbeeld op dat de fanatieke jonge supporters zo nu en dan naar geweld grijpen als daartoe mogelijkheden bestaan. Dit gebeurde onder meer verschillende keren in het eerste divisie seizoen 2011/2012. De paradox is dat de veiligheidsrisico's dan kleiner lijken, waardoor er (op zich begrijpelijk) minder politie-inzet is. Maar dat levert kansen op om de confrontatie te zoeken. Toen RKC Waalwijk in de Jupiler League speelde, waren er de nodige incidenten. Wedstrijden in de Eredivisie hebben op papier een hoger risicogehalte, maar er zijn dan ook meer veiligheidsmaatregelen en er is een hogere personele inzet door de veiligheidsorganisatie van club en politie.
5. De veiligheidsorganisatie (club, voetbalspecialisten bij de politie) heeft goede contacten met de oudere groep (zeer) fanatieke supporters. De jongerengroep is beter in beeld gekomen, onder meer door enkele incidenten en door inspanningen van de voetbalcoördinator. De contacten zijn verbeterd. Toch probeert een aantal jongeren onder de radar te blijven, al bestaat daartoe weinig ruimte om wedstrijddagen.

6. In seizoen 2013-2014 zijn alle thuiswedstrijden als B-wedstrijd geclassificeerd. In het recente verleden waren er incidenten en ongeregelde heden bij enkele A-wedstrijden, onder meer de thuiswedstrijden tegen Heracles Almelo en AZ. De voetbalvierhoek heeft om twee belangrijke redenen besloten om alle thuiswedstrijden van RKC het label B-wedstrijd te geven:
 - a) Bij A-wedstrijden maakte een categorie jonge RKC-supporters gebruik van de relatief lage politie-inzet, ook al in het centrum voorafgaand aan de wedstrijd. Ze tellen als het ware 'koppen' en bij een overmacht van supporters neemt de kans op voetbalgeweld toe.
 - b) Na afloop van de wedstrijd is het vanwege de infrastructuur (bijna) onvermijdelijk dat supportersstromen elkaar kruisen. Dit piekmoment vergt politie-inzet. Om de kans op andere 'kruisende' supportersbewegingen te voorkomen wordt standaard geen vrij vervoer toegestaan.
7. RKC Waalwijk telt op dit moment 17 stadionverboden. In het systeem van Hooligans In Beeld staan 6 personen vermeld die "net" aan de criteria lijken te voldoen.
8. RKC Waalwijk telt in Brabant opvallend genoeg slechts één vete (met het nabijgelegen Willem II), maar verder bestaat er hooguit rivaliteit met Brabantse clubs. De wedstrijd tegen NAC Breda was in het verleden soms een happening, mede omdat de NAC-aanhang met een boot naar Waalwijk reisde. RKC ontloopt dit seizoen Willem II, dat in de Jupiler League speelt. RKC kent in de eredivisie twee hele of halve vetes met clubs met notoire hooligans onder de supporters. Ten eerste SC Cambuur Leeuwarden. Ten tweede zijn er spanningen bij de thuiswedstrijd tegen Feyenoord. Feyenoord-supporters waren ontstemd over het afgelasten van de bekerfinale Jong Feyenoord/Excelsior tegen Jong Vitesse/AGOVV die gespeeld zou worden in Waalwijk (mei 2011). Er bestaan de nodige spanningen tussen de aanhang van beide clubs. De Feyenoord-supporters zijn ontstemd over het geringe aantal beschikbare kaarten (alleen voor het uitvak) en over het ontbreken van vrij vervoer. Vrij vervoer wordt door de politie en de gemeente altijd al gezien als een risico, maar destoe meer bij een thuiswedstrijd tegen Feyenoord. RKC Waalwijk zou de wedstrijd graag spelen in een uitverkocht stadion, maar dit lukte niet vanwege strenge regels over de kaartverkoop, ondanks een grote vraag naar kaarten door Feyenoord-fans.

3.2 Infrastructuur

1. Het stadion van RKC Waalwijk ligt in een woonwijk. Er is tekort aan parkeerplaatsen. Politie en gemeente gedogen dat supporters parkeren in de groenstroken rondom het stadion. Bij de 0-meting gebeurde dit, bij avondwedstrijden, in het donker. Het viel ook buiten het bereik van het cameratoezicht. Dit probleem is verholpen door het plaatsen van een camera en door verlichting. Zie paragraaf 2.2.
2. Een categorie uitsupporters rijdt, in de laatste honderden meters, verkeerd naar het stadion. Dit komt onder meer doordat navigatiesystemen, bij het invoeren van het adres van het stadion, weggebruikers naar de verkeerde kant sturen. RKC maakt in brieven naar uit spelende club en supporters duidelijk hoe ze moeten rijden, maar dat voorkomt niet dat vele tientallen supporters verkeerd rijden, zoals we onder meer observeerden bij het wedstrijdbezoek. Er is geen bewegwijzering om dit op te lossen.
3. Als de (georganiseerd reizende) uitsupporters het stadion verlaten, kruisen ze onvermijdelijk thuissupporters. Dit vergt politie-inzet om te voorkomen dat (jonge) fanatieke RKC-supporters de kans zien en grijpen om uitsupporters te belagen. Dit is een reden om de thuiswedstrijden van RKC tenminste het B-predicaat te geven.
4. RKC Waalwijk heeft een deugdelijk en fatsoenlijk uitvak. De capaciteit ligt net onder de zevenhonderd (680 zitplaatsen). De catering (een snackcorner) en het sanitair zijn redelijk. Er is normaliter geen alcohol te koop in het uitvak. Bij de thuiswedstrijd tegen NAC Breda mochten Bredase supporters voor de wedstrijd echter een glas bier kopen. Dit verliep goed. In de bussluis kunnen twaalf bussen of honderd auto's worden geparkeerd.
5. Er bestaat een behoorlijk verschil tussen de stadioncapaciteit (7.500) en het aantal verkochte seizoenkaarten (ruim drieduizend). Dit betekent dat de losse kaartverkoop een belangrijke inkomstenbron is voor de club, maar evengoed een aandachtspunt voor de veiligheidsorganisatie, omdat de kans bestaat dat uitsupporters (via, via) kaarten kopen voor plaatsen buiten het uitvak. Het aantal kaarten dat een clubcard-houder mag aanschaffen wordt afgestemd op het veiligheidsrisico. Bij de wedstrijd RKC Waalwijk – Feyenoord raakte het stadion niet uitverkocht, ondanks een vraagoverschot naar kaarten.
6. De commandoruimte is ter hoogte van vak AA gesitueerd, op de hoofdtribune. Er zijn goede zichtlijnen in het stadion. De commandoruimte is één ruimte die voor de helft wordt benut. Daar zitten, namens RKC, een notulist, een cameraman en een veiligheidscoördinator. De politie neemt hier sinds het seizoen 2011/2012 niet meer plaats. Zie paragraaf 3.3.

3.3 Organisatie en samenwerking

1. De veiligheidsorganisatie van RKC Waalwijk bestaat, naast de supportersbegeleider, uit:

- Veiligheidscoördinator;
- 12 hoofdstewards;
- 60 stewards;
- 20 service medewerkers/parkeerregelaars;
- 4 ingehuurde professionele parkeerregelaars;
- 5 ingehuurde beveiligers (waarvan 2-3 mobiele teams);
- 14 ingehuurde EHBO'ers;
- 1 ingehuurde First Responder.

De ervaren en beste stewards worden ingezet om toezicht te houden op de fanatieke supporters.

De werkzaamheden van de veiligheidscoördinator zijn gehalveerd van 40 uur naar 20 uur. Er is voor de andere 20 uur niemand in de plaats gekomen. De huidige veiligheidscoördinator verruilt RKC Waalwijk voor een andere club in de eredivisie. RKC Waalwijk heeft nog geen vervanger op het oog die ingewerkt kan worden.

2. De voetbalcoördinator en de supporterscoördinator van de politie zijn ieder voor 0,50 tot 0,75 fte werkzaam voor de voetbalveiligheid van RKC Waalwijk. De politie-inzet tijdens wedstrijden is per categorie nagenoeg hetzelfde als bij de 0-meting. Bij categorie A-wedstrijden worden maximaal 18 politiemensen ingezet, bij een categorie B-wedstrijd maximaal 24 en bij een categorie C-wedstrijd maximaal 32. Bij circa zeven wedstrijden per seizoen wordt (ten minste) een sectie ME ingezet. Zo mogelijk stellen ze zich low profile op.

Tijdens een thuiswedstrijd van RKC is de voetbalcoördinator in of rondom het stadion. Hij stuurt de aanwezige geüniformeerde politie aan en heeft contact met de veiligheidsorganisatie van RKC.

3. In het huidige seizoen worden louter categorie B wedstrijden gespeeld. In de Commandokamer van de politie zijn dan de volgende personen aanwezig:
 - De plv. districtschef
 - Operationeel commandant
 - Algemeen commandant
 - Notulist
 - Verbindelaar

- De ambtenaar openbare orde en veiligheid van de gemeente (dit is een punt van overleg, want aanwezigheid is niet altijd nodig).

De officier van justitie is niet aanwezig bij B-wedstrijden, maar is wel telefonisch bereikbaar, net als de parketsecretaris. Het is een punt van overleg of de officier aanwezig is bij een B+-wedstrijd.

4. Er zijn, net als bij de 0-meting, verschillende overlegvormen:

- Beleidsoverleg Voetbal (BOV). Dit vindt om de zes weken plaats. Hierbij zijn de politie, gemeente, club, brandweer en GHOR vertegenwoordigd;
- Het wedstrijdoverleg, in aanloop naar een wedstrijd van RKC;
- Operationeel overleg. Dit vindt iedere vier weken plaats;
- De lokale voetbalvierhoek overleg twee keer per jaar.

RKC Waalwijk zou, indien zich incidenten of opmerkelijke zaken hebben voorgedaan, graag enkele dagen na de wedstrijd overleg voeren met politie en gemeente. Kleine incidenten zouden nu, volgens de club, te vaak onbesproken blijven. Politie en gemeenten vinden dat overleg per telefoon of e-mail volstaat. Het convenant heeft een looptijd van drie jaar. Het huidige convenant loopt tot het seizoen 2014/2015. Er is ook een driejaarlijks convenantsoverleg.

5. Het bereik van de zogenoemde gedragscommissie van RKC Waalwijk (met vertegenwoordigers van club, politie en gemeente) reikt verder dan stadionverboden. Supporters die geen stadionverbod krijgen, maar die zich wel hinderlijk gedragen, worden ook uitgenodigd voor een gesprek. Indien gewenst kan hij of zij samen met de supporterscoördinator naar de commissie komen. Zo wordt getracht het gedrag bij te buigen en dus escalatie te voorkomen.
6. Op aandringen van de politie, zit de politie bij thuiswedstrijden van RKC niet meer in de commandoruimte sinds het seizoen 2010-2011. Er is geïnvesteerd in een infrastructuur, onder meer het 'doorzetten' van camerabeelden, zodat de politie een eigen tijdelijke commandoruimte (die speciaal wordt opgebouwd voor een wedstrijd) in kan richten op het politiebureau in Sprang-Capelle. Er is telefonisch contact tussen de politie en de commandoruimte in het stadion.
7. In de rust hebben politie (onder andere de AC) en de BVO overleg met elkaar in het stadion. De politie rijdt daartoe naar het stadion heen en weer. Hiervoor is gekozen omdat mondeling (groeps)overleg doeltreffender is dan per telefoon. De tussenbriefing vindt, zo benadrukt de politie, alleen plaats als de situatie daar om vraagt. Toch heeft dit overleg volgens de club vaak een obligaat karakter.
8. Er bestaat bij RKC en bij de gemeente twijfel over de vraag over de 'uitplaatsing' van de commandoruimte van de politie verstandig is geweest. Er bestaat, ondanks communicatie hierover tussen politie en RKC, verwarring om de redenen daartoe. De politie stelt dat de commandoruimte fysiek tekortschiet

en dat deze onder meer niet geschikt is voor crisisoverleg. RKC Waalwijk wijst er op dat er vóór de uitplaatsing echter weinig of nooit kritiek is geweest op de commandoruimte; zeker geen kritiek die uitplaatsing rechtvaardigt. Bovendien hecht de club veel waarde aan onderling mondeling overleg tijdens en rondom de wedstrijd (zo nodig onder meer onmiddellijk met de operationeel commandant), zodat ze redelijke wensen over de fysieke inrichting in zou willen willigen, maar de politie heeft nooit een dergelijke wensenlijst opgesteld.

9. De veiligheidsorganisatie van RKC Waalwijk vindt dat er stevige nadelen en risico's kleven aan de uitplaatsing van politie. Vooral het samenspel met de OC van de politie wordt gemist. Het gaat om de volgende nadelen en risico's:
 - Het informele contact en de informatie-uitwisseling tussen RKC en politie nemen af;
 - RKC wordt nu wel eens geconfronteerd met politiebepalingen waarin zij niet in is gekend (terwijl dat voor 2011 routine was) of waardoor ze wordt verrast, soms onaangenaam. Het gaat daarbij onder meer om de fase voorafgaand aan de wedstrijd (bijvoorbeeld het besluit om vervelende supporters alvast naar het stadion te sturen) of bij de uitstroom van supporters na afloop van de wedstrijd.
 - De politie kijkt vanaf het politiebureau mee met de camerabeelden in het stadion. De politie vraagt geregeld om de camera op een bepaalde plaats te richten of te houden. RKC heeft geen zicht op wat de politie doet met de beelden en of dat conform de regels is. De politie kan bijvoorbeeld beelden opslaan en wellicht benutten voor doeleinden die niet zijn toegestaan.
 - De OC van de politie proeft niet de sfeer in het stadion. Die sfeer kan belangrijk zijn voor (besluiten over) het operationeel politietoetreden.
 - De politie kan zich minder goed dan voorheen een beeld vormen over het functioneren van de commandovoering door de BVO. De BVO krijgt op dit punt dan ook minder (opbouwende) feedback van de politie dan voor seizoen 2011/2012.
 - Bij incidenten of een crisis in het stadion beschikken commandanten (OC en AC) van de politie niet over directe zichtlijnen vanuit de commandoruimte. De OC is niet ter plekke om zelf besluiten te nemen, mede op basis van eigen waarneming. Hij is dan afhankelijk van camerabeelden, berichtenverkeer over portofoons en telefoongesprekken.
 - Als een politiecommandant bij een crisis of incident zou besluiten toch naar het stadion te komen (om wat voor reden dan ook), dan is dit geen beproefde werkplek meer.
10. De politie vindt dat ze in de ruimere commandoruimte op het politiebureau prettiger en rustiger werkt dan in het stadion. Ze is er beter toegerust, kan zelfstandig de camerabeelden bekijken en besturen, en er is geen ongenode aanloop. De politie vindt dat ze het sfeerplaatje van de wedstrijd kan volgen door de beelden en via de voetbalcoördinator.

11. RKC Waalwijk houdt jaarlijks een BHV of Safety training met de ketenpartners. Er is recent een calamiteiten oefening gehouden (oktober 2013) waarbij diverse scenario's zijn beoefend.

4. Conclusie en aanbevelingen

4.1 Ontwikkelingen: verbetering of niet?

1. Uit de 0-meting kwam naar voren dat de voetbalvierhoek de aanwas van jonge fanatieke supporters niet goed in beeld had. Dit is verbeterd, onder meer door de aanstelling van de supporterscoördinator.
2. Het toezicht op het parkeren rondom het stadion is verbeterd door de aangebrachte verlichting en camera. De politie-inzet is minimaal op het niveau van een B-wedstrijd gebracht: vooral om de supportersstromen na afloop van de wedstrijd te kanaliseren.
3. De veiligheidssituatie is sinds de 0-meting verbeterd. Toch is alertheid geboden in de nabije toekomst. In de eerste plaats dient er te worden voorzien in een goede vervanging van de veiligheidscoördinator, waarbij het nog maar de vraag is of de huidige aanstelling van 20 uren kan volstaan. In de tweede plaats zorgt de uitplaatsing van de commandoruimte van de politie tot fysieke afstand tussen politie en BVO en tussen de Operationeel Commandant en acute gebeurtenissen in of rondom het stadion. Het doet afbreuk aan de kansen van de Operationeel Commandant om adequaat te reageren op acute situaties en om onder zulke omstandigheden onmiddellijk doeltreffend overleg te voeren met de veiligheidscoördinator van RKC. De uitplaatsing door de politie zet de relatie met RKC onnodig onder druk. Hier zou een derde ongunstige factor bij kunnen komen, namelijk degradatie. Dat zou gepaard kunnen gaan met minder personele inzet bij club en politie, terwijl een categorie supporters juist lijkt te zoeken naar mogelijkheden om geweld te gebruiken met een geringe pakkans. Een pluspunt blijft overeind, namelijk de verbeterde relatie met jonge fanatieke supporters. Zie conclusie 1.
4. De politie-inzet is hoog bij thuiswedstrijden van RKC. Dat geldt ook voor de inzet van een AC bij alle thuiswedstrijden in het lopende seizoen.

4.2 Aanbevelingen

1. Zorg voor (het inwerken van) een goede vervanger van de vertrekkende veiligheidscoördinator. Degradatie of niet, hoort hier geen rol te spelen, want een goede VC met voldoende beschikbare uren is een basisvoorziening voor een BVO .
2. Omwille van adequaat optreden in acute situaties dient een Operationeel Commandant aanwezig te zijn in de commandoruimte. Door fysiek aanwezig te zijn in het stadion kan de Operationeel Commandant de sfeer in het stadion optimaal aanvoelen en wordt het risico op communicatieproblemen tussen politie en BVO in acute situaties zo veel mogelijk beperkt.

We raden daarom aan om te zorgen dat de OC in het seizoen 2014/2015 weer plaatsneemt in de commandoruimte in het stadion van RKC. Redelijke wensen

- (van de politie) omtrent de fysieke inrichting van de commandoruimte dienen te worden ingewilligd. Maar zelfs als er niets veranderd aan de commandoruimte, raden we aan dat de OC hier weer plaatsneemt. De ruimte is niet ideaal, maar met goede wil is adequate commandovoering mogelijk.
3. Stop met het overleg tussen politie en BVO in de rust van een thuiswedstrijd van RKC. Dit dient geen enkel doel. Het lost logischerwijs niet het probleem op dat er (behoudens dit korte overleg) fysieke afstand is tussen BVO en Operationeel Commandant in acute situaties.
 4. Heroverweeg de risicoclassificatie (minstens B) en de inzet van een Algemeen Commandant bij elke thuiswedstrijd van RKC. Het moet mogelijk zijn om vaker een A-wedstrijd te spelen (met voldoende politie, stewards en beveiligers om het vertrek van bezoekers in goede banen te leiden). Het is overdreven als er bij elke thuiswedstrijd een AC wordt ingezet.
 5. Investeer verder in de gastvrije ontvangst van uitsupporters (zoals het 'gratis pilsje' voor de NAC-fans). Dat kan bijdragen aan normalisatie: minder veiligheidsrisico's, vaker een A-wedstrijd, vaker geen inzet van een AC en geen onnodige spanningen onder uitsupporters die naar Waalwijk komen vanwege opgelegde beperkingen.

Deze tekst en aanbevelingen zijn op 19 mei 2014 - een dag na de degradatie van RKC - besproken met de voetbalvierhoek in Waalwijk. Hierbij gaf die vierhoek te kennen dat in de ideale situatie de Operationeel Commandant aanwezig is in het stadion en dat dit zal worden gerealiseerd als de fysieke situatie in het stadion van RKC daartoe wordt aangepast. In de politie-eenheid (met nog twee BVO's, namelijk Willem II en NAC Breda) zal de fysieke positionering van de Operationeel Commandant nader worden besproken. De vierhoek ziet nu geen aanleiding om de risicoclassificatie (minimaal B-wedstrijden) te herzien, maar zal binnen deze categorie naar maatwerk streven. Er werd ook medegedeeld dat RKC een voltijds medewerker, die daarnaast onder meer een taak heeft bij mediazaken, deeltijds belast met de werkzaamheden van de veiligheidscoördinator. Het auditteam heeft benadrukt dat ze de aanwezigheid van de Operationeel Commandant in een voetbalstadion ziet als een basisbeginsel van voetbalveiligheid. Ze wees er ook op dat een veiligheidscoördinator enkele uren voor, tijdens en na de wedstrijd (tot en met de debriefing van de stewards) geen andere taak kan vervullen dan veiligheidsmanagement.

Bijlage: verantwoording

Gesprekken

Dhr. H. van Ierland	Politie Waalwijk – Loon op Zand
Dhr. N. Kleijngeld	Gemeente Waalwijk
Dhr. R. van der Wijst	Gemeente Waalwijk
Dhr. J. Hermans	RKC Waalwijk

Wedstrijdbezoek

RKC Waalwijk – NAC Breda op 1 november 2013

Geraadpleegde documenten

- O-meting, Audit RKC Waalwijk, september 2011, Auditteam Voetbal en Veiligheid.
- Algemene Plaatselijke Verordening 2013, gemeente Waalwijk.
- Brief gemeente Waalwijk aan het Auditteam Voetbal en Veiligheid d.d. 29 november 2013.
- Verslag vierhoek d.d. 26 augustus 2013.
- Verslag vierhoek d.d. 14 november 2013.

